

Náklady řízení

Zavinění prezentované v § 146 odst. 2 o. s. ř. je třeba posuzovat výlučně z procesního hlediska, ne podle hmotného práva, protože pak by byl soud nucen po zastavení řízení zkoumat důvodnost nároku ve věci samé. Ustanovení § 150 o. s. ř. umožňuje výjimečně náhradu nákladů řízení zcela nebo zčásti nepřiznat, existují-li důvody hodné zvláštního zřetele. Toto ustanovení umožňuje pouze možnost nepřiznat náhradu nákladů řízení účastníku, který by jinak měl na přiznání náhrady nákladů řízení právo, nemůže založit právo na náhradu nákladů řízení druhému účastníku.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 23 Cdo 342/2014, ze dne 1.4.2014)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně ADV L. a.s., se sídlem L., zastoupené JUDr. B.R., advokátem, se sídlem v Ř., proti žalované Hasičské vzájemné pojišťovně, a. s., se sídlem v P., zastoupené Mgr. P.M., advokátem, se sídlem v P, o zaplacení 2 742 500 Kč s příslušenstvím, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 35 Cm 98/2013, o dovolání žalované proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 22. října 2013, č. j. 9 Cmo 341/2013-287, tak, že dovolání žalované se odmítá v části, směřující proti výroku usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 22. října 2013, č. j. 9 Cmo 341/2013-287, jímž byl potvrzen výrok I. usnesení Městského soudu v Praze ze dne 1. srpna 2013, č. j. 35 Cm 98/2013-277, o zastavení řízení pro zpětvzetí žaloby podle § 96 odst. 2 o. s. ř. Dovolání žalované se zamítá v části, směřující proti výroku usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 22. října 2013, č. j. 9 Cmo 341/2013-287, o náhradě nákladů řízení.

Z odůvodnění:

Městský soud v Praze usnesením ze dne 1. srpna 2013, č. j. 35 Cm 98/2013-277, zastavil řízení pro zpětvzetí žaloby podle § 96 odst. 2 občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), žalobkyni nepřiznal podle § 150 o. s. ř. náhradu nákladů řízení a rozhodl o vrácení soudního poplatku žalobkyni.

Žalovaná podala proti tomuto usnesení odvolání, v němž vyjádřila nesouhlas se zpětvzetím žaloby, protože má za to, že v řízení je třeba pokračovat, neboť rozsudek soudu prvního stupně i odvolacího soudu ve věci samé, jimiž soudy žalobě vyhověly, a na základě nichž žalovaná žalobkyni plnila, byly rozsudkem Nejvyššího soudu České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) zrušeny a věc byla postoupena věcně příslušnému soudu.

Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 22. října 2013, č. j. 9 Cmo 341/2013-287, potvrdil usnesení Městského soudu v Praze ze dne 1. srpna 2013, č. j. 35 Cm 98/2013-277, a zároveň rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu odvolacího řízení.

Vrchní soud v Praze, jako soud odvolací, se ztotožnil se závěry Městského soudu v Praze, jako soudu prvního stupně, a neuznal za důvodné námitky žalované k rozhodnutí soudu prvního stupně o zastavení řízení, když bylo nesporné, že požadavek žalobkyně uplatněný žalobou byl zcela žalovanou uspokojen a není proto dán důvod k věcnému posouzení uplatněného nároku, vzala-li žalobkyně žalobu zpět. Odvolací soud neshledal pochybení ani v rozhodnutí soudu prvního stupně o nákladech řízení, jestliže žaloba byla vzata zpět proto, že po jejím podání žalovaná zaplatila žalobkyni požadovanou částku, čímž byly naplněny předpoklady § 146 odst. 2, věta druhá o. s. ř., tj. že z procesního hlediska důvodně podaná žaloba byla vzata zpět pro chování žalované. Odvolací soud se ztotožnil se soudem prvního stupně, že v daném případě existují ve smyslu § 150 o. s. ř. důvody

zvláštního zřetele hodné pro rozhodnutí o nepřiznání náhrady nákladů řízení žalobkyni. Nepřiznání nákladů řízení za odvolací řízení žádnému z účastníků odůvodnil odvolací soud tím, že písemné vyjádření žalobkyně, obsahující pouhou rekapitulaci jejího postupu v řízení, nelze hodnotit jako účelně vynaložené náklady.

Proti usnesení odvolacího soudu podala žalovaná dovolání, které považuje za přípustné, neboť rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky procesního práva, která v rozhodnutích dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena. Za nevyřešenou otázku považuje, zda žalobce může vzít žalobu účinně zpět bez souhlasu žalovaného potom, co mu žalovaný poskytl plnění na základě pravomocného rozhodnutí věcně nepřislušných soudů obou stupňů, když dovolací soud tato rozhodnutí zruší s odůvodněním, že byla vydána také v rozporu s hmotným právem. Nevyřešenými otázkami podle dovolatelky jsou i otázky, který z účastníků za uvedené situace zavinil zastavení řízení a kdo má v popsáném případě právo na náhradu nákladů řízení a v jakém rozsahu.

Dovolatelka je přesvědčena, že soudy obou stupňů rozhodly v rozporu s právním názorem Ústavního soudu přijatým v nálezu ze dne 17. 12. 2008, sp. zn. I. ÚS 351/07. Podle dovolatelky nemělo být řízení bez souhlasu žalované zastaveno, soud měl zkoumat, zda byla žaloba podána důvodně a podle toho rozhodnout o nákladech řízení. Pokud soud zastavil řízení bez souhlasu žalované, pak měl zkoumat, kdo zavinil, že řízení muselo být zastaveno. Zdůrazňuje, že požadovanou částku zaplatila žalobkyni pouze na základě pravomocných rozsudků, které ale byly následně dovolacím soudem zrušeny, a to i z důvodu rozporu s hmotným právem. Žalobkyně poté, co zjistila, že řízení se nevyvíjí v její prospěch, vzala žalobu zpět a tím podle dovolatelky zavinila, že ve věci nemohlo být meritorně rozhodnuto. Dovolatelka má za to, že bylo porušeno její právo na spravedlivý proces a navrhl, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí odvolacího soudu i soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil soud prvního stupně k dalšímu řízení.

Žalobkyně v podaném vyjádření k dovolání žalované poukázala na změnu své právní formy, informovala o tom, že je proti ní vedeno řízení o vydání bezdůvodného obohacení o tutéž částku, která byla předmětem i tohoto řízení, kritizuje procesní postup žalované a nepovažuje dovolání za důvodné, proto navrhl jeho odmítnutí.

Vzhledem k tomu, že dovoláním napadené rozhodnutí bylo vydáno po 1. 1. 2013, Nejvyšší soud o něm rozhodl podle občanského soudního řádu ve znění účinném od 1. 1. 2013 - srov. bod 1. a 7., článku II., zákona č. [404/2012](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále opět jen „o. s. ř.“).

Podle § 237 o. s. ř., není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Brojí-li dovolatelka proti výroku usnesení odvolacího soudu, jímž byl potvrzen výrok I. usnesení soudu prvního stupně o zastavení řízení pro zpětvzetí žaloby podle § 96 odst. 2 o. s. ř., Nejvyšší soud dospěl k závěru, že v této části není dovolání přípustné podle § 237 o. s. ř., neboť dovolatelce nelze přisvědčit, že by napadené rozhodnutí záviselo na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena.

Rozhodnutí odvolacího soudu v této napadené části je v souladu s ustálenou rozhodovací praxí dovolacího soudu - srov. například rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 16. 9. 1999, sp. zn. 25 Cdo 1792/99, publikované v Soudní judikatuře pod číslem 54/2000, v němž Nejvyšší soud dovodil, že

pokud vzal žalobce žalobu zpět proto, že uplatněná pohledávka zanikla splněním ze strany žalovaného, pak žalovaný nemá vážné důvody k nesouhlasu se zpětvzetím žaloby.). Vzhledem k tomu, že v dané věci byla splněna povinnost, jejíž realizace se žalobkyně žalobou domáhala, a to z důvodu chování žalované (bez ohledu na to, že se tak zjevně stalo na základě pravomocného a vykonatelného rozhodnutí odvolacího soudu), nemohl by soud, pokud by pokračoval v řízení, rozhodnout jinak, než zamítnout žalobu právě pro splnění této povinnosti, aniž by zkoumal, zda nárok žalobkyně byl po právu či nikoliv – srov. též rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 16. 5. 2013, sp. zn. 22 Cdo 932/2013, veřejnosti dostupné na www.nsoud.cz, v němž Nejvyšší soud dovedl, že pokud vezme žalobce svou žalobu zpět proto, že uplatňovaná pohledávka zanikla splněním ze strany dlužníka, ztrácí spor z pohledu obou účastnických stran i z pohledu ustanovení § 1 a 2 o. s. ř. své opodstatnění a veškeré důvody, které žalovaný uvede ke zdůvodnění svého nesouhlasu se zpětvzetím žaloby, nemohou být považovány za vážné.

Nutno dodat, že žalovaná měla sice právo ve smyslu § 96 odst. 3 o. s. ř. vyjádřit se ke zpětvzetí žaloby, a pokud by se zpětvzetím žaloby nesouhlasila z vážných důvodů, soud byl povinen k jejímu vyjádření přihlédnout a řízení nezastavit, tudíž řízení z tohoto důvodu trpí vadou, jestliže žalované nebyla poskytnuta možnost vyjádřit se ke zpětvzetí žaloby, ale zároveň je třeba dospět k závěru, že tato vada nemohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, tedy nesprávné právní posouzení, neboť dovolatelkou specifikované námitky, resp. důvody nesouhlasu se zpětvzetí žaloby nemohou být považovány za vážný důvod (viz výše citovaná judikatura Nejvyššího soudu), pro který by neměl soud řízení zastavit, vzal-li žalobce žalobu proto, že žalovaná mu požadovanou pohledávku uhradila.

Nejvyšší soud proto dovolání žalované v části, směřující proti výroku usnesení odvolacího soudu, jímž byl potvrzen výrok I. usnesení soudu prvního stupně o zastavení řízení pro zpětvzetí žaloby podle § 96 odst. 2 o. s. ř., podle ustanovení § 243c odst. 1 věty první o. s. ř. odmítl.

Pokud dovolatelka brojí v dovolání proti části usnesení odvolacího soudu, jíž bylo rozhodnuto o náhradě nákladů řízení, Nejvyšší soud dospěl k závěru, že v této části je dovolání žalované přípustné podle § 237 o. s. ř., neboť napadené rozhodnutí v této části závisí na vyřešení otázky procesního práva, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena.

Nutno konstatovat, že za splnění podmínek uvedených v § 237 o. s. ř. je dovolání přípustné (s přihlédnutím k omezením podle § 238 o. s. ř.) též proti akcesorickým výrokům rozhodnutí odvolacího soudu, jímž se odvolací řízení končí. V daném případě k těmto akcesorickým výrokům patří výroky napadeného rozhodnutí, kterými odvolací soud ve vztahu k dovolatelce potvrdil usnesení soudu prvního stupně i ve výroku o nákladech řízení a výrok o náhradě nákladů za odvolací řízení (srovnej usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. května 2013, sp. zn. 29 Cdo 1172/2013, veřejnosti dostupné na webových stránkách Nejvyššího soudu - www.nsoud.cz).

Podle § 241a odst. 1 o. s. ř. lze dovolání podat pouze z důvodu, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Při řešení právní otázky, tj. který z účastníků zavinil zastavení řízení a kdo má právo na náhradu nákladů řízení a v jakém rozsahu za situace, kdy žalobkyně vzala žalobu zpět bez souhlasu žalované potom, co ji žalovaná poskytla plnění na základě pravomocného rozhodnutí věcně nepřislušných soudů obou stupňů, když dovolací tato rozhodnutí zrušil s odůvodněním, že rozhodnutí byla vydána v rozporu s hmotným právem, Nejvyšší soud nejprve poukazuje na ustanovení § 146 odst. 2 o. s. ř., podle něhož platí, že jestliže některý z účastníků zavinil, že řízení muselo být zastaveno, je povinen hradit jeho náklady. Byl-li však pro chování žalovaného (jiného účastníka řízení) vzat zpět návrh, který byl podán důvodně, je povinen hradit náklady řízení žalovaný (jiný účastník řízení).

Uvedené zavinění prezentované v § 146 odst. 2 o. s. ř. je však třeba posuzovat výlučně z procesního

hlediska, ne podle hmotného práva, protože pak by byl soud nucen po zastavení řízení zkoumat důvodnost nároku ve věci samé. Druhá věta pak dopadá na případy, kdy žaloba byla podána důvodně a byla vzata zpět v důsledku chování žalovaného, typicky tedy v případech, kdy žalovaný po podání žaloby nárok žalobce uspokojil. Pak je ovšem na místě uložit žalovanému povinnost k náhradě nákladů řízení vzniklých žalobci. V daném případě sice procesně zavinila žalobkyně zpětvzetí žaloby, avšak pro chování žalované, která po podání žaloby nárok žalobkyně uspokojila, tudíž žalobkyni by příslušelo právo na náhradu nákladů řízení. Chování žalované bylo ale vyvoláno rozhodnutím soudu, které bylo v daném případě následně dovolacím soudem zrušeno. Odvolací soud proto z tohoto důvodu aplikoval § 150 o. s. ř., který mu umožňuje výjimečně náhradu nákladů řízení zcela nebo zčásti nepřiznat, existují-li důvody hodné zvláštního zřetele. Toto ustanovení ovšem umožňuje pouze možnost nepřiznat náhradu nákladů řízení účastníku, který by jinak měl na přiznání náhrady nákladů řízení právo, tedy v daném případě nepřiznat právo na náhradu řízení žalobkyni; nemohlo však založit právo na náhradu nákladů žalované.

Z toho, co je shora uvedeno, je zřejmé, že dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci (§ 241a odst. 1 o. s. ř.) týkající se náhrady nákladů řízení nebyl uplatněn důvodně, a proto Nejvyšší soud dospěl k závěru, že rozhodnutí odvolacího soudu je správné a dovolání žalované v této části zamítl [§ 243d písm. a) o. s. ř.].

O náhradě nákladů dovolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 243b odst. 5, § 224 odst. 1, § 151 odst. 1 a § 146 odst. 3 o. s. ř. Podle výsledku dovolacího řízení má žalobce právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení za jeden úkon právní služby (sepis vyjádření k dovolání), které sestávají z mimosmluvní odměny advokáta ve výši 9 650 Kč § 1 odst. 2, věty první, § 6 odst. 1, § 7 bod 6, § 11 odst. 2 písm. c), § 11 odst. 3 vyhlášky č. [177/1996](#) Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), a z paušální částky náhrady hotových výdajů advokáta ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 3 vyhl. č. [177/1996](#) Sb., v platném znění), a po přičtení 21% daně z přidané hodnoty ve výši 2 090 Kč (srov. § 137 odst. 3 o. s. ř., § 37 z. č. [235/2004](#) Sb., v platném znění), tedy celkem ve výši 12 040 Kč.

Nejvyšší soud nepřehlédl, že podle ustanovení § 151 odst. 2 věty první o. s. ř. by při rozhodování o náhradě nákladů řízení měl určit výši odměny za zastupování advokátem podle sazeb stanovených paušálně pro řízení v jednom stupni zvláštním právním předpisem (jímž je vyhláška č. [484/2000](#) Sb., kterou se stanoví paušální sazby výše odměny za zastupování účastníka advokátem nebo notářem při rozhodování o náhradě nákladů v občanském soudním řízení a kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. [177/1996](#) Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb /advokátní tarif/) [část věty před středníkem] a že podle ustanovení zvláštního právního předpisu o mimosmluvní odměně (podle ustanovení advokátního tarifu) by se mělo postupovat, jen jde-li o přiznání náhrady nákladů řízení podle § 147 a § 149 odst. 2 o. s. ř. nebo odůvodňují-li to okolnosti případu (část věty za středníkem).

Vzhledem k tomu, že Ústavní soud nálezem pléna ze dne 17. dubna 2013, sp. zn. Pl. ÚS 25/12, uveřejněným pod číslem 116/2013 Sb. zrušil (s účinností od 7. května 2013, kdy byl nález vyhlášen ve Sbírce zákonů) vyhlášku č. [484/2000](#) Sb. jako neústavní a s přihlédnutím ke sdělení Ústavního soudu ze dne 30. dubna 2013, č. Org. 23/13, k onomu nálezu, uveřejněnému pod číslem 117/2013 Sb., nicméně Nejvyšší soud uzavírá, že při absenci zvláštního právního předpisu o sazbách odměny za zastupování stanovených paušálně pro řízení v jednom stupni je namíste postup dle § 151 odst. 2 věty první části věty za středníkem o. s. ř.

(zdroj: www.nsoud.cz)

Další články:

- [Autonomie vůle](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zmatečnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Střídavá péče](#)
- [Restituce](#)
- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)